

skromen, a sledovi na stenah vhodnega brezna kažejo, da je v preteklosti deloval kot lokalna drenažna baza za površinsko vodo. Do globine okoli 130 metrov je prisotno predvsem mezenje in kapljanje vode, nižje pa se vsaj pozimi pojavi minimalen stalni vodni tok. V jami se najde precej stare preperle sige, po meandrih pa precej jamskega mleka.

Tudi biološko jama ni prazna. V podornih delih je bilo najdenih precej drobnih kosti in lobanj navadnega netopirja, po rovih pa je bilo večkrat opaziti tudi precej svežih iztrebkov. Ti niso zanimivi samo z biospeleološkega vidika ampak

so v podornih delih predstavljali tudi sled za iskanje prehodov. V vhodni dvorani in veliki zvonasti dvorani smo našli še žive zelene žabe, opaženih pa je bilo tudi nekaj jamskih hroščev.

V jami smo od leta 2022 izvedli več kot 30 akcij pretežno v zimskem obdobju, pri čemer je bila večina napora posvečena premagovanju ožin, ki se začnejo že na globini 40 metrov. Glavnino terenskega dela v jami sva opravila Tim in Garmin. Ob zadnji merilni akciji v januarju 2025 smo se ustavili na globini 220 metrov, dolžina poligona pa je znašala 575 metrov. Do naslednje ožine

je ostalo še za slabo akcijo neizmerjene rova, ocenjena globina pri trenutno neprehodni ožini pa znaša slabih 250 metrov. Jamski rovi so od vhoda pretežno usmerjeni proti zahodu, na globini 180 metrov pa se obrnejo nazaj proti vzhodu, tako da je trenutno dno jame v tlorisu skoraj pod vhomom. V jami še naprej aktivno raziskujemo predvsem v zimskem času, ko je ostalo visokogorje težje dostopno. Skratka, konec jame še zdaleč ni dosežen. ■

RAZISKOVANJE JAM NA DOLENJSKEM – OKOLICA RATJA V LETIH OD 2022 DO 2024

Tim Berginc

Dolenjska s svojim razgibanim kraškim svetom skriva številne manjše in večje jame, ki pogosto ostajajo neopažene pod plastjo zemlje, grušča, skalovja ali rastja. Prav zato raziskovanje tamkajšnjih jam ni le vprašanje odkrivanja novih vhodov temveč predvsem vztrajnega pregledovanja terena. Na manjši površini, ki je bila že enkrat pregledana, se ob naslednjih

pregledih lahko vseeno odkrije kakšno novo luknjo, ki skriva vhod v jamo. Tako je najzahtevnejši del natančno pregledovanje terena in ocenjevanje, katero luknjo je smiselno razširiti in katera ne. Terenske akcije na Dolenjskem so v zadnjih letih pokazale, da tudi na videz skromne odprtine lahko vodijo v zanimive jame z brezni, kamricami, rovi

in kapniškim okrasjem. Raziskovanje jam je pogosto potekalo postopoma, skozi več obiskov in z veliko mero improvizacije in fizičnega dela. Prispevek predstavlja del teh raziskovanj ter povzema izkušnje s terena, kjer se radovednost, vztrajnost in veselje do odkrivanja prepletajo z zahtevnim, a nagradujočim delom v kraškem svetu.

Raziskave, predstavljene v prispevku, so potekale na več lokacijah kraškega sveta Dolenjske, predvsem v okolici naselja Ratje. Gre za razmeroma razpršeno, a med seboj primerljivo območje nizkega dinarskega krasa, kjer se jame pogosto odpirajo kot manjši, deloma zasuti ali komaj opazni vhodi. Raziskave so hkrati opozorile tudi na problem onesnaženosti nekaterih jam, zlasti v bližini cest in dostopnejših obmo-

čij. Kljub temu celoten pregled potrjuje, da je dolenjski kras še vedno odprt prostor za nova odkritja in da lahko prav vztrajno delo na navidez neperspektivnih vhodih pripelje do najzanimivejših rezultatov.

Spodaj bom v kronološkem zaporedju predstavil raziskave na danem območju.

26. 2. 2022, Odkopanka s paradajzarico na Kokošjem hribu – Taras Večerin, Luka Večerin in Tim Berginc
Vhod v jamo sta med pregledom terena našla Taras in Fosilc, ker je kamen dolgo padal, smo se odločili, da vhod velikosti pesti razširimo in raziščemo notranjost. Za kopanje in odstranjevanje skal smo potrebovali nekaj dni, saj je bil vhod zaprt z velikimi skalami, za odstranitev katerih smo potrebovali vitel. Po odprtju vhoda je bilo brezno dovolj široko za normalen spust v notranjost. V jamo smo se spustili vsi trije in začeli z merjenjem. Na dnu smo tudi malo pogledali za možno nadaljevanje med kamni, pri čemer je Fosilc odmaknil nekaj kamnov, pod katerimi se je skrivala paradajzarica. Zato smo prekinili iskanje možnih nadaljevanj v grušču in počasi odšli iz jame, saj je bila granata brez varovalke. Jamo smo tako varno izmerili in se vrnili na površino.

15. 5. 2022, Brezno veselega merjasca, Skedenc z zeleno zaveso na Višanjskem hribu - Taras Večerin, Luka Večerin, Darja Velušček, Matic Redelonghi in Tim Berginc
Kljub temu, da sem imel poškodovan prst, ki sem ga poškodoval na Poljani in dogodek opisal v eni od prejšnjih številk Glasu podzemlja, sem odšel iskat nove

Obhodna jama na Vršičku. Foto: Tim Berginc

jame. Tokrat smo začeli iskati jame malo dlje kot običajno. Na začetku smo v gozdu našli kar precej klopov, med tem pa smo uspeli priti do manjšega Brezna veselega merjasca. Zaradi poškodovanega prsta sem bil samo na površju in nadzoroval opremljanje in spust v brezno. Jama je bila kratka, vendar pa smo v njej našli okostje divjega prašiča in nekaj kapnikov. Po merjenju jame smo nadaljevali iskanje jam, vendar smo bili neuspešni. Pred vrnitvijo do avta pa se je pred nami odprl še velik skedenc z velikim vhomom. V to jamo sem lahko vstopil in pomagal pri merjenju, saj je bil vhod poševen in za spust v jamo nismo potrebovali vrvi. Vhod je delno zakrival bršljan, zaradi česar je jama tudi dobila ime Skedenc z zeleno zaveso na Višanjskem hribu. Jamo smo uspeli izmeriti in pregledati vsa nadaljevanja. Jama je glede na do sedaj obiskane dolnjske jame zelo velika in ima dolžino 147 metrov ter globino 15 metrov.

24. 5. 2022, Klingarjevo brezenca na pašniku – Taras Večerin, Luka Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Tokrat smo do jame prišli po tem, ko nam je lastnik travnika sporočil o novem grezu, ki se je pojavil po dežju. Do brezna smo odšli Taras, Fosilc, Anže in jaz. Moj prst je še vedno okrevljal po nesreči in sem pomagal pri opremljanju in drugih površinskih delih. Jamo smo opremili na bližnje drevo, ki pa je bilo kar precej odmaknjeno od vhoda, tako da je vrv kar precej časa potekala po zemlji. V jamo sta se spustila Taras in Fosilc. Anže in jaz pa sva nadzirala okolično in odganjala krave, ki so radovedno hodile okoli. Brezno je bilo precej ozko in blatno, a smo ga na koncu uspeli izmeriti. Po obisku jame smo govorili še z lastnikom travnika, ki je povedal, da ima namen vhod v jamo pokriti s pokrovom, da živina ne bo padla v jamo globine osem metrov in dolžine 13 metrov.

19. 6. 2022, Dojužnik – Taras Večerin, Luka Večerin, Matevž Marinko in Tim Berginc

Jamo sta našla Taras in Luka že pred časom. Jama se poševno spušča po manjšem rovu, pred zadnjo kamrico pa je bil zataknen en kamen, ki je preprečeval vstop v kamrico na dnu jame. Ta dan ga je Matevž odstranil in tako smo lahko izmerili jamo do dna, kjer se je jama končala s podorom.

Jama z zasutim vhomom na Prevoljskem hribu. Jamo sta našla prav tako Taras in Luka, vendar je bil vhod zasut s skalami. Matevž je odmaknil nekaj skal in odprl vhod, skozi katerega se je bilo mogoče prebiti v manjšo kamrico, iz katere je vodil subhorizontalen rov, ki pa se je na dnu končal.

Skrivna kamrica na Vršičku. Ta jama je bila za razliko od večine ostalih dovolj odprta, da ni bilo potrebno širiti vhoda. Tako smo se lahko z vrvo spustili v brezno, na dnu katerega se je odprl manjši prostor.

Zalozano brezno v štukih. Vhod je bil pokrit z nekaj hlodi, da kdo ne bi padel v jamo, saj so ljudje vedeli za jamo. V njej smo našli tudi veliko smeti. Jama je dobila ime v štukih, saj vhodno brezno povezuje več horizontalnih rorov in je tako jama večja kot večina ostalih na tem območju. Na dnu brezna smo našli tudi manjše okno v steni brezna, ki smo ga razširili in skozi katerega smo prišli v najgloblje dele jame.

Zasuto brezno na Jakčjih dolih. Vhod v jamo je zasut s smetmi, med smetmi pa smo uspeli najti rov, kjer smo se mimo smeti prebili globlje v jamo, vendar pa se tudi ta konča s smetmi, tako da do dna jame nismo uspeli priti. Verjetno bi lahko prišli precej globlje, če bi odstranili večjo količino smeti, ki zapirajo vhod v jamo.

9. 7. 2022, Brlog s kapniki na Vršičku – Taras Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Vhod v jamo je vodoraven, v jami pa smo našli enega malega podkovernjaka, ki je visel s stropa. Jama je okrašena tudi z jamskim okrasjem.

Zajčarka ob Španovi dolini. Jamo smo našli v istem dnevu kot prejšnjo vodoravno jamo. Vhod je brezno, na dno katerega pa lahko prosto splezamo. Na dnu se jama razširi v več smeri, vendar pa se vse hitro zožijo in postanejo preozke za prehod človeka.

Jama za bruhat pri Prevoljah. Ta dan smo na Dolenjsko odšli Taras, Anže in jaz. Začeli smo z raziskovanjem Jame za bruhat pri Prevoljah, ki je bila zelo onesnažena s smetmi. Zato je prej nismo izmerili, kljub temu, da smo za vhod vedeli že nekaj časa. V jami je bilo tudi precej organskih odpadkov, zato je v jami zelo smrdelo. Tako sem se jaz javil, da izmerim jamo kljub temu, da je bila zelo umazana. Tako sem lahko jamo meril na dah, saj je bilo v jami zelo zadušljivo in mi je šlo na bruhanje. Tako merjenje je trajalo kar nekaj časa. Pri merjenju dna pa je bil zrak spet čist in sem lahko izmeril še dno jame, kjer je bilo smeti manj in so se že pojavili kamni, nadaljevanja pa jama ni imela ali pa je zasuto s smetmi. Jama je bila tako precej onesnažena tudi zaradi bližine ceste.

Po tem smo odšli izmeriti jamo po imenu Zajčarka ob Španovi dolini. Ob prvem obisku in merjenju jame smo pod vhomnim breznom našli velikega deževnika, ki smo ga prinesli na vrh vhodnega brezna. Jamo smo našli med iskanjem druge jame v bližini. Ime je dobila po obliki

dna jame, ki ima veliko manjših lukenj, ki so se zaprle.

Po tej jami pa smo izmerili še Brlog s kapniki na Vršičku. Jama ima subhorizontalen vhod in smo zato hitro prišli vanjo in jo izmerili. V njej je bilo lepo jamsko okolje z nekaj kapniki, poleg tega pa smo v njej našli tudi malega podkovernjaka, ki je visel na stropu jame.

4. 3. 2023, Taras Večerin, Luka Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Ta dan smo se odpravili na Dolenjsko s ciljem raziskati novo jamo, ki smo jo odkopali na prejšnji akciji. Na začetku je bilo potrebno razširiti vhodno brezno, saj je bilo preozko, da bi lahko prišel v jamo, poleg tega pa je bila ožina tudi na dnu brezna, za katerim se je odprlo nadaljevanje. Nadaljevanje na zahodni strani jame, ki je bilo razširjeno, se je odprlo v nekaj manjših, lepo zasiganih kamric, ki so povezane z manjšimi stopnjami, za premagovanje katerih ne potrebujemo vrvi. Na dnu se jama popolnoma zapre, dno pa je zasigano. V najnižjem delu dna je nastala tudi manjša ponvica z vodo.

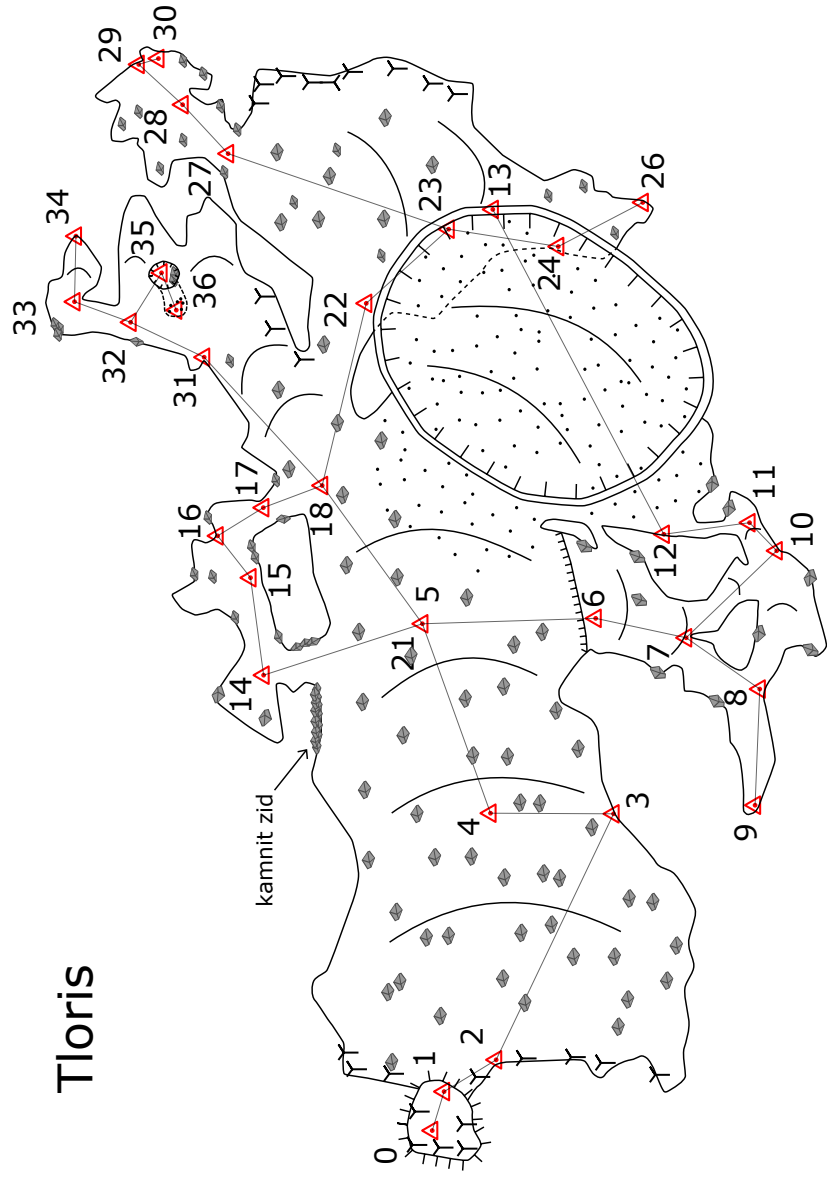
22. 4. 2023, Taras Večerin in Tim Berginc

S Tarasom sva se že dopoldne odpravila na Dolenjsko. Kljub zgodnjemu odhodu sva do jame prišla šele po 12. uri. Pred tem sva se namreč ustavila na poti do cilja, kjer sva porabila približno dve uri za airsoft. Ob prihodu do vhoda v jamo sva začela s kopanjem jame, delovno poimenovane Kobilica, saj je iz vhoda lezlo veliko kobilic. Za kopanje sva bila visoko motivirana, saj je kamen padal kar nekaj sekund. Vhod sva uspela dovolj povečati v manj kot eni uri. Jamo sva hitro opremila s pritrdiščem na bližnje drevo, po tem pa se je Taras spustil v brezno, ki se je kmalu po začetku prevesilo v poševni rov, ki se je odprl v veliko dvorano s številnimi kapniki. Po hitrem ogledu jame sem se mu pridružil še jaz in začela sva z merjenjem. Medtem ko sem jaz meril, je Taras odkopal še dve ožini, za katerima je bilo nadaljevanje. Za prvim nadaljevanjem se je odprlo manjše brezno, ki ga je bilo potrebno opremiti in sva ga pustila za naslednjič. Drugo nadaljevanje pa je bilo mogoče preplezati brez opreme in sva ga izmerila. Jama je zelo lepo okrašena s kapniki, v njej pa sem poleg kobilic našel še nekaj jamskih živali. V njej je tudi nekaj ožin, ki ne predstavljajo večjih ovir, večjo neprijetno oviro pa predstavlja blato, ki ga je dovolj po celi jami, predvsem v ožinah. Jama je tudi precej mokra, kar je imelo še dodaten vpliv na blato, ki se je lepilo na vse. Zato sva iz jame prišla popolnoma blatna. Na koncu je bila vrv na vhodnem breznu tudi precej blatna,

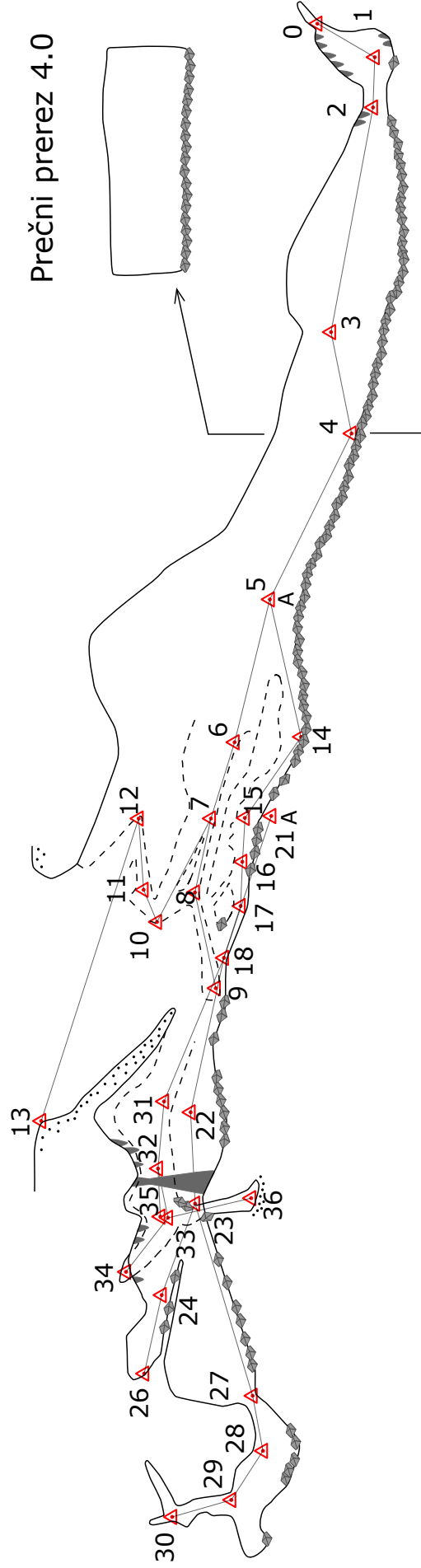
	Katastrska št.	Ime jame: Skedenc z zeleno zaveso na Višanjiskem hribu
	Merilo: 1:200 V/C	Merilo: Natancčnost: 1:200 V/C
DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE JAM LJUBLJANA	Št. zapisa: (izpolni kataster):	Merilo: Natancčnost: 1:200 V/C
Datum načrta: 9. 6. 2022 Datum ekurzije: 5. 6. 2022	Oznaka dokumenta (izpolni kataster):	
Ime jame: Skedenc z zeleno zaveso na Višanjiskem hribu Merilo: 1:200 V/C Datum načrta: 9. 6. 2022 Datum ekurzije: 5. 6. 2022 Oznaka dokumenta (izpolni kataster):		

Tloris

Iztegnjeni profil

tako da je žimar malo drsel in je bilo treba v žimarjenje vložiti več truda kot običajno.

Za raziskovanje jame smo porabili več dni. Prvi obisk je bil 6. 11. 2022, takrat smo odkopali vhod. Naslednja akcija je bila 4. 3. 2023, takrat smo razširili ožino na dnu vhodnega brezna. Sledila je akcija 19. 3. 2023, kjer smo razširili ožino pred vhodom v veliko dvorano. Naslednja je bila 28. 4. 2023, kjer smo preverili konec najdaljšega rova. Zadnja pa je bila 29. 4. 2023, na kateri je bil izmerjen del za kopano ožino.

4. 6. 2023, Blindaž na Steljanicah – Taras Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Za začetek dneva smo poiskali primerno mesto ob cesti za nekaj iger airsofta, kjer ne bomo nikogar motili. Med igro smo malo pregledovali okolico za morebitne jame, ki bi se lahko skrivale v okolici. Tako je tik pred koncem Taras prišel do manjšega udara stropa jame. Hitro smo vstopili v manjšo vodoravno jamo in ugotovili, da je jama. Zato smo se vrnili do avta ter s seboj prinesli jamarsko opremo in izmerili jamo, ki je bila povsem horizontalna, razen vhoda. Po tem smo pregledali še okolico in našli nekaj morebitnih vhodov, vendar pa bi bilo potrebno vse odkopati, zato smo odšli na kosilo in se bomo kdaj drugič vrnili s potrebno opremo za kopanje.

15. 8. 2023, Odkopan vhod Kokonje jame – Taras Večerin, Luka Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Po pripravi orodja in druge opreme smo odšli pogledat dve novi luknji, ki bi lahko bili jami. Najprej smo se ustavili pri prvi, potem pa se sprehodili do višje ležeče luknje na Vršičku. Ta je izgledala bolj obetavna in tu smo začeli kopati vhod v jamo. Na vhodu nam je na začetku uspelo odstraniti precej skal in zemlje, po tem pa se je odprla živa skala. S pomočjo macole smo uspeli razširiti vhod in po skoraj treh urah smo uspeli vsi priti v jamo. Po vhodnem breznu globokim meter in pol smo prišli do subhorizontalnega pobočja, po katerem smo se med kokoni pajkov spustili do dna, ki je sledilo po približno šestih metrih. Tam smo našli novo nadaljevanje, v katerega kamen pada vsaj še nekaj metrov, vendar pa bi bilo potrebno vhod razširiti, saj je preozko za nadaljevanje. Po merjenju jame smo se vrnili do prvega vhoda in odstranili eno večjo skalo, potem pa odšli na večerjo.

28. 10. 2023, Širjenje vhoda v jamo – Obhodna jama na Vršičku – Taras Večerin, Luka Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Najprej smo poiskali jamo, ki jo je nedavno odkril Taras. S seboj smo prinesli vso potrebno opremo za širjenje. Bili smo polni pričakovanj, saj je kamen padal kar daleč. Tako smo začeli z odstranjevanjem zemlje, kmalu smo prišli do skal in ugotovili, da smo prišli do skalnate podlage in na vhod niso naložene samo skale, ki bi jih lahko odstranili. Tako smo počasi začeli razbijati skale. Med delom sem zlomil ročaj macole, s katero smo poskušali razširiti vhod. Kljub temu, da smo izkoristili še zadnji dolg dan pred premikom ure in skrajšanjem dneva, nam je zmanjkalo časa za razširitev vhoda do prehodne velikosti. Tako je ostala jama odprta do naslednjic.

8. 2. 2024, Širjenje vhoda v jamo – Obhodna jama na Vršičku – Taras Večerin, Anže Kadunc in Tim Berginc

Z iskanjem jame nismo imeli težav, saj je do nje vodila pot. Je bil pa vhod v jamo malo dlje kot običajno, zato je transport orodja trajal malo dlje časa. Vhod v jamo je pred časom odkril Taras, vendar je bil veliko preozek za vstop. S seboj smo prinesli vso potrebno opremo za širjenje, od majzla do velike macole. Kamen ni padal ravno daleč, vendar smo kljub temu hitro začeli z širjenjem vhodne odprtine, ki je bila velika ravno za pest. Na začetku smo odstranili zemljo in hitro prišli do skal, ki so zapirale vhod. Kmalu smo dovolj razširili, da smo lahko prišli v prvo kamrico pod vhodnim breznom. Iz te kamrice pa je vodil nov subhorizontalen rov, ki pa je bil spet preozek za nadaljevanje, zato smo se tudi tu lotili širjenja in prišli v novo kamrico.

Od tu pa se je jama nadaljevala v novo brezno, ki pa je bilo spet preozko za nadaljevanje, tako smo začeli s širjenjem, ampak nam je zmanjkalo časa. Tako smo pustili nadaljevanje za naslednjic. Do sedaj znani deli jame pa v dolžino merijo približno 15 metrov. Za ta dan še ni bilo dovolj zanimivosti in sem poskrbel še za eno. Taras je od jame odšel prej, da je začel pripravljati večerjo. Z Anžetom sva se morala še preobleči in pospraviti opremo. Po tem pa sva odšla nazaj kar po azimutu, da ne bi hodila po hribu navzgor in potem navzdol. Pot se je izkazala za bolj zahtevno, kot sem najprej pričakoval. Podrast je bila na začetku zelo redka in ni bilo težav. Skoraj pred ciljem pa se je zelo zgostila, vmes pa se je pojavila še robida in se je hitrost premikanja tako zmanjšala, da nama je Taras prišel nasproti pogledat, kaj se je zgodilo. Tako nama je za končni del poti pokazal pot in naju rešil iz trnja. Pot je bila trnova, a zanimiva, po tem pa smo skupaj končali večerjo.

To je povzetek akcij iz tega obdobja. V zadnjem času pa smo se osredotočili predvsem na širjenje jame po imenu Zvončica, v kateri je relativno močan prepah. Članek o tej jami bomo pripravili v prihodnosti. ■

Odkopanka s paradajzarico na Kokošjem hribu Foto: Tim Berginc